

POPISI RAPSKIH VIJEĆNIKA IZ 1372. I 1388. GODINE

Dušan Mlacović

Najstariji popisi rapskih vijećnika nalaze se u Arhivu HAZU u prijepisima koji dosada nisu bili objavljeni.¹ Jedan popis vijeća iz 1372. objelodanio je 1899. g. F. Bulić,² a T. Smičiklas ga je prenio u Codex Diplomaticus.³ Kako ćemo pokazati taj je popis netočan i kao takav prouzrokovao je ponešto ishitreno tumačenje pravno-političkih odnosa na Rabu u drugoj polovici XIV. stoljeća.

Popis rapskih vijećnika iz godine 1372. prema prijepisu notara Jurja Spalatina iz 1782. godine:

+ Jesus

Exemplar excerptum ex
exemplo munito Sigillo
Sancti Marci, existente
sub custodia Sanctuarij
Arbensis

incoate 1372.

reformationes
consistorum

In Christi nomine amen. Sequuntur reformationes consiliorum comunis Arbensis incoate sub millesimo III^oLXXII^o cum alii (sic!) millesimis, indictionibus, mensibus et diebus in illo insertis: partim scripte per me Joannem Cancellarium Arbensem partim per Nicolaum de Curturodulo coadiutorem coadiutorem (sic!) cancellarie, et notarium iuratum arbensem Regnante Serenissimo Principe domino nostro domino Lodovico dei gratia inlyto rege ungarie: tempore reverendi patris domini Chrysogoni de domine episcopi Arbensis et magnifici domini Comitis Gregorij Banich comitis arbensis. Et sub regimine nobilium et sapientium virorum dominorum Salbe de Gauzigna Vicecomitis: ser Vulcine de poruga: ser Christofori de Zudenico: ser Cybre de bernaba Judicum: Et primo scriuuntur (sic!) nomina consiliariorum tunc viventium.

¹ Arhiv HAZU, Acta mediaevalia, IV d-31/11 i IV d-31/17 u seriji »Notarijatski prijepisi listina rapskih (Ducal) 1366—1399«, rapskog notara Jurja Spalatina. Podatak o postojanju popisa iz 1388. godine našao sam u: Miroslav Granić, Stari rapski grbovi i pečati, Rapski zbornik, Zagreb 1987, 225, bilj. br. 5. Usput napominjem da je na tom mjestu došlo do greške u signaturi. Naime, tamo stoji da se taj popis nalazi pod signaturom IV d-11—17, a to me je igrom slučaja direktno uputilo i na popis iz 1372. godine.

² F. Bulić, *Bullettino di archeologia e storia dalmata*, anno XXII, Split 1899, 198—199.

³ T. Smičiklas, *Codex Diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae*, XIV, 479—480.

CONSTITUTI VIVENTES

Ser Andreas de poruga.
Ser Stefanus de bernaba.
Ser Stefanus de dumine.
Ser Nicola de Cernotta.
Ser Foscolus de hermolao.
Ser Nicola quondam ser hermolai
de hermolao.
Ser Frane de Zaro.
Ser Pribe de Martinusio.
Ser Christoforus de phylippo.
Ser Salbe de Gauzigna.
Ser Colanus de Gauzigna.
Ser Martinus de Domine.
Ser Dominicus Domine.
Ser hermolaus ser Cypriani de hermolao.
Ser Marinellus de Zudenico.
Ser Bare de Gauzigna.
Ser Gregorius de domine.
Ser Marnitius De Auanço.
Ser Vulcina de poruga.
Ser Cybre de Cernotta.
Ser Zaninus de Flasconi.
Ser Petroгна de Phylippo.
Ser Cybre de Gauzigna.
Ser Petronus de Forma.
Ser Georgius de Flasconi.
Ser Clamens de Phylippo.
Ser Christoforus de domaldo.
Ser Creste de Poruga.
Ser Marintius de Poruga.
Ser Damianus de Domine.
Ser Christoforus de Flasconi.
Ser Stefanus de Grube.
Ser Cybre de Zudenico.
Ser Christoforus de Zudenico.
Ser Misce de Grube.
Ser Marinellus de Forma.
Ser Frane de Zudenico.
Ser Cybre de Bernaba.
Ser Domaldus Zanini de Georgio.
Ser Natal de Gauzigna.
Ser Matalus de hermolao.
Ser hermolaus ser Nicole de hermolao.
Ser Bartolus de Zudenico.
Ser Ivanolus de domaldo.
Ser Christoforus ser Stefani de domine.
Ser Stepolus de Forma.
Ser Cybre Marinelli de Zudenico.
Ser Matolus de Birre.
Ser Andreolus de Domine.
Ser Maçius de Philippo.

Ser Calanus de Zudenico.
Ser Paulus de Zudenico.
Serr Cresto } ser Frane de Gauzigna.
Ser Nicoletus }
Ser Petruncius ser Zanini de Flasconi.
Ser Andreas Creste de Poruga.
Ser Phylippus Cybre de Cernottis.
Ser Matolus ser Salbe de Gauzigna.
Ser Mattheus ser Cybre de Gauzigna
Ser Christoforus ser Zanini de Georgio.
Ser Domaldus ser Cybre de Cernottis.
Ser Jacofcius ser Mossi de hermolao.
Ser Dominchellus vulcine de Poruga.
Ser Zaninus ser Stefani de domine.
Ser Matolus diminchellus de Spalatio.
Ser Franalus Dominis de domine.
Ser Cressius domuli ser Stefani.

Sequuntur Populares

Martin de Domaldino.
Stefanus de Nimira.
Crestius de Bubogna.
Andreas Spagnol de Bubogna.
Damianus dictus Kalaldra de Bubogna.
Martinus de Couano.
Creste de Berme.
Steppe de Plangos.
Zorçin de Screposarna.
Steppe de Caclella.
Signa de Ivanus.
Colanus de Caclella.
Zorgulus de Schauga.
Cybre de Schauga.
Marincius de Nemira.
Misce ser Christopofori comçatis.
Dominicus Pasqualini.
Marincius Pasqualini.
Dominicus Luce Zan Matechsan.
Franzolus de Domaza.
Creste de Lençe de Cadella.
Matolus frater ejus.
Nassius de Otolince.
Dominicus Frane de Cesena.
Balbus de Bissano.
Zorgulus de Conçiga.
Dominicus Martini de domaldino.
Tomas de Plangos.
Antonellus de taranto.
Mencol de garagentilus.
Signalus Steppe de Plangos.

CONSTITUTI VIVENTES

Sequuntur Populares

Martinus de Malatta.
Lomserile dominis de domaldo.
Dominicus Andree de Bubogna.
Zanolus de viola.
Signula Cresti de si...^{4a} de braiano.
Colo de Otolinca.
Antonellus dictus bomius de braiano.
Petrolus de Lom...^{4b}.
Dominicus petri de Lom...^{4c}.
Antonius Marini de Gregorio.
Antonius Cresti de Bermo.

Iacinolus Signe de Ivanus.
Dominicus quondam Cleniet de Ivanus.
Frane crisuliça.
Domulus Françoli de domaça.
Antonius Clementi de Ivanus.
Crestolus Steppe de nemira.
Crestolus Signe de Ivanus.
Colanus de Nassi de Otolinçe.
Marincius Antonij Marini.
Lençole Cresti de Lençe.

Locus Sigilli

Georgius Spalatinus Veneta Auctoritate Notarius Publicus ac Arbensis Officij Civilis Cancellarius ab alio simili in retro descripto margine huius folij, duabus paginis distinxi, exemplare feci me in fidem subscripsi ac solito dicti Officij Sigillo apposui hoc die 8. novembris 1782.⁵

Koje su bitne razlike između ovog Spalatinovog popisa i onog u Codex Diplomaticus?

Prva velika razlika već je u samom protokolu, gdje Bulić kao rapskog biskupa navodi Kristofora Dominisa (... Christophori de Domine...), dok Spalatin navodi Krševana Dominisa (... Chrisogoni de domine...), koji je tada i bio na toj poziciji. Krševan Dominis stječeće, tj. 1373. godine preuzima trogirsku stolicu, da bi kasnije postao nadbiskupom u Kaloči.⁶

Velikih razlika ima i u imenima vijećnika, ali te nema smisla nabrajati, pa ih nekoliko navodim samo kao ilustraciju:

1. Sedmi po redu vijećnik kod Bulića je ser Franc de Zuro, a kod Spalatina to je Frano de Zaro, što je i pravilno. Obitelj Car (Zaro, Čar) spada u red najbogatijih i najznačajnijih patricijskih obitelji na Rabu (npr.: prema povelji iz 1446. godine Petar Car gradi samostan Sv. Eufemije kao donaciju).
2. Osmi po redu kod Bulića je ser Sreche de Martinusio, a kod Spalatina to je Pribe de Martinusio. Pribe Martinušić spominje se u listini o predaji Raba Mletačkoj Republici 1378. godine⁷ kada je svakako bio član vijeća, pa je to vjerojatno bio i 1372. godine.

^{4a,b,c} Na tim su mjestima imena ispisana nečitim kraticama.

⁵ Ova Spalatinova bilješka na kraju prijepisa nije pisana istim pismom koje srećemo u glavnom tekstu. Pečat koji u njoj spominje nalazi se na lijevoj margini uz samu bilješku.

⁶ V. Brusić, Otok Rab, Zagreb 1926, 82.

⁷ Š. Ljubić, Listine o odnošajima između Južnog Slavenstva i Mletačke republike, knjiga IV, Zagreb 1874, 115—119.

3. Kod Bulića često je ime Litre, a kod Spalatina na istim mjestima to je Cibre (Cybre, Ciprian). Sudeći po raznim listinama ime Cibre bilo je na Rabu dosta popularno, dok ime Litre još nigdje drugdje nisam zapazio.
4. Tamo gdje se uz ime navodi i ime oca, Spalatin samo dva puta upotrebljava »quondam« (od tog jednom kod populara), dok je to kod Bulića pravilo, dakle svi su mu očevi pokojni. Titulu »ser« kod oca navodi samo jednom, i to upravo u onom slučaju gdje Spalatin navodi »quondam«!

Razlika postoji i u broju patricija: Bulić ih navodi 66, Spalatin 67. Ta razlika nastaje tako što je kod Bulića: ser Criste quondam Nicoletus quondam Frane de Gauzigna, a kod Spalatina stoji:

ser Cresto
ser Nicoletus } ser Frane de Gauzigna.

Dakle radi se očigledno o braći, kojoj je ser Frane de Gauzigna otac.

Kao posljednju, ali daleko najvažniju razliku koja ovaj popis zapravo i čini interesantnim treba spomenuti velik raskorak u broju populara: kod Bulića ih ima 6, kod Spalatina 52. Usto kod Bulića populari nose titulu »ser«, a kao što vidimo to nije slučaj kod našeg, Spalatinovog popisa. S pravom Nada Klaić upozorava na to da »... podaci o članovima rapskog velikog vijeća iz 1372. godine ponešto iznenađuju«⁸ (Bulićeva — primj. D. M.), ali ih ipak ne dovodi u pitanje. Naprotiv, čak na osnovi toga zaključuje da su predstavnici populara zapravo plemići i da su samo formalno populari.⁹

Spalatinov popis gornji stav nikako ne potvrđuje, dok ga već spomenuta listina o predaji iz 1378. godine i odbacuje, jer je tamo distinkcija između patricija i populara precizna.¹⁰ To naravno ne mora značiti da su stvarne razlike među njima bile i inače velike, jer da su bile, gdje bismo mogli tražiti osnovu za kasnije agregacije nekih populara u patricijat tokom XIV. stoljeća? Morala je postojati barem približna izjednačenost u ekonomskom pogledu. Naravno, adekvatan odgovor moguće je pružiti samo izučavanjem rapske ekonomske povijesti.

Prema Rapskom statutu vijeće se sastojalo od 100 do 120 članova.¹¹

⁸ N. Klaić, Povijest Hrvata u razvijenom srednjem vijeku, Zagreb, 1976, 167.

⁹ Isto.

¹⁰ »... viros nobiles ser Stephanum de Dominis, ser Nicolaum de Cernota, ser Pribe de Martinusio et ser Hermolaum condam ser Cibre de Hermolao, nec non Creste de Bubogna, Creste de Bomic, Franzolum de Dome, et Dominicum de Machia, presentes et mandatam sponte recipientes eorum et dicti consilii et communis veros syndicos, actores, procuratores et nuntios, et negotiorum gestores, ...« (Ljubić, Listine IV, 117).

¹¹ Član 19 treće knjige Rapskog statuta glasi:
Qualiter fieri debeant consiliarii maioris consilii. - Cap. XIX.
Statuimus et ordinamus, quod eligantur per dominum comitem et iudices viginti sapientes: videlicet decem de nobilibus et decem de popularibus, qui simul cum domino comite et iudicibus teneantur diligenter examinare maius consilium, et ipsum reducere ad antiquum ordinem in hunc modum, videlicet, quod esse debeant de maiori consilio arbensi ad centum et viginti, et non plures, neque pauciores centum, quorum consiliariorum medietas sit de nobilibus et altera medietas de popularibus; et si aliquo tempore aliquis dictorum consiliariorum decederet, vel alio impedimento eiceretur de consilio, tunc substituatur alius loco sui, de quo consilio esse non possit aliquis, qui non transeat aetatem decem et novem annorum; et

Godine 1372. članova dakle ima 119, dok 1388. godine tih članova ima samo 98 (!), a i omjer između patricija i populara unutar vijeća izmijenio se već znatno u korist prvih, što je ionako bila stalna tendencija. Taj proces na Rabu kulminira upravo posljednjih godina XIV. stoljeća i prvih godina XV. stoljeća kada se krug patricijata zatvara.¹²

Popis rapskih vijećnika iz 1388. godine po prijepisu notara Jurja Spalatina, također iz 1782:

+ . Jesus.

Exemplum exscriptum ex
exemplari existente sub cu-
stodia Sanctuarij Arbensis.

In Cristi nomine Amin. Anno Nativitatis eiusdem Millesimo
III^oLXXXVIII. Indictione xi^a. diebus, mensibus infrascriptis.

Reformationes Consiliariorum Communis Arbi.
Consiliarij Communis Arbensis.

Consiliarij
1388

Ser Stefanus de Dumine.
Ser Nicola de Cernotta.
Ser Foscolus de hermolao.
Ser Salbe de Gauzigna.
Ser Colanus de Gauzigna.
Ser Mazius de domine.
Ser hermolaus ser Cibre de hermolao.
Ser Bari de Gauzigna.
Ser Marinus de Auancio.
Ser Zaninus de georgio.
Ser Petrogna de phylippo.
Ser Georgius de georgio.
Ser Colanus de phylippo.

hoc revocari non possit nisi per dominum comitem et tres iudices et tres partes maioris consilii. Et cum aliquis consiliarius morietur, vel aliter eieceretur de consilio, tunc loco suo alius consiliarius substituatur per dominum comitem et iudices et viginti sapientes, eligendos per ipsum dominum comitem et iudices secundum modum praedictum. Item, quod aliquis iudicum, qui fuerit pro tempore, non possit nec debeat facere aliquem de maiori consilio arbensem consiliarium ultra ordinem captum et contentum superius sub poena librarum quinquaginta parvorum pro quolibet contrafaciente. Et nec etiam dominus comes per se possit nec debeat facere aliquem consilium ultra ordinem supra dictum. Et, si aliquis consiliarius factus per dominum comitem contra praedictum ordinem intraret consilium et poneret ballottam, tanquam consiliarius, tunc ille talis cadat ad poenam librarum quinquaginta parvorum, et tamen non habeatur pro consiliario, quae poena tota deveniat in comune, et de illa poena non possit fieri remissio, donum, gratia vel aliqua recompensatio per ullum modum, sed per semper et perpetuo ita fiat et praedictus modus semper debeat fieri teneri et observari. (Gli statuti di Arbe, Liber tertius, Cap. XIX. Objavili U. Inchiostri i A. G. Gazigna u Archeografo Triestino XXIII, 1899—1900, 94—95. O tome: L. Margetić, Iz starije pravne povijesti Raba, Rapski zbornik, 204).

¹² Granić, nav. dj.

CONSILIARIJ 1388

Ser Creste de poruga.
Ser Marinus de poruga.
Ser Damianus de domine.
Ser Christoforus de georgio.
Ser Christoforus de Zudenico.
Ser Frane de Zudenico.
Ser Cybre de bernaba.
Ser Domaldius ser Zanini de georgio.
Ser Natalis de Gauzigna.
Ser hermolaus ser Nicole de hermolao.
Ser Christoforus ser Stefani de domine.
Ser Cerne de Cernotta.
Ser Cybre ser Marinelli de Zudenico.
Ser Matolus de borre.
Ser Andreoulus de domine.
Ser Mačius de phylippo.
Ser Calane de Zudenico.
Ser Creste ser Frani de Zaro.
Ser Nicolettus ser Frani de Zaro.
Ser Matalus ser Salbi de Gauzigna.
Ser Matalus ser Cybre de Gauzigna.
Ser Christoforus ser Zanini de georgio.
Ser Domaldus ser Cybre de Cernotta.
Ser Jacoftius ser Mossi de hermolao.
Ser Dominchellus ser vulcine de poruga.
Ser Joanninus ser Stefani de domine.
Ser Matolus ser Dominici de Spalatino.
Ser Franolus ser dominici de domine.
Ser Cressius ser damiani de domine.
Ser Joanninus ser hermolai de hermolao.
Ser Creste ser vulcine de poruga.
Ser Niculiça de Gauzigna.
Ser Frane de Slovigna.
Ser Bartolus ser Cerni.
Ser Cybro de hermolao.
Ser Christoforus de domine.
Ser Stefanus ser matthei de hermolao.
Ser Petrus de Zaro.
Ser Domulius de hermolao.
Ser Joaninus de gauzigna.
Ser Joaninus de Citadella.
Ser Joaninus de Zudenico.
Ser Colane de Cernotta.
Ser Colane de hermolao.
Ser Frane de Citadella.
Ser Steppe de balba.

Steppe de Caçella.
Cybre de Schanga.
Marintius de Nemira.
Marintius Pasqualini.
Creste de Lençe de Caçella.
Nassius de Otolinçio.
Gorgulus de Conçiza.
Tomas de Plangos.
Antonius de Taranto.
Signola de Plangos.
Martin de Malata.
Zanolus de Viola.
Signola Creste de Signa.
Petrolus de Lom...¹³
Antonius Marini de Gregorio.
Antonius Creste de benno.
Ivanolus Signe de Ivanc.
Domulus françoli de domata.
Antonius clementis de Ivanus.
Crestolus Steppe de nemira.
Marincius Antonij de gregorio.
Lençole Creste de Lençe.
Christoforus de machina.
Zanin de Signa.
Antonius de nemira.
Matolus de giriza.
Matolus de Scaffa.
Dominicus Signe de Plangos.
Jacoftius de nemira.
Marincius matoli de Lenze.
Colano de Conçiza.
Martin de Domaldin.
Pedranus de machina.
Franiço de dome de franizo.
Christoforus de metta de Lenze.
Machina de machina.
Marcus de plangos.

A tergo

Copia alii rotuli nobilium et aliquorum
popularium ascriptorum in consilio Ar-
bensi 1388.

Sequuntur Populares

Stefanus de Nemira.
Georgius de Sevegassa.

Georgius Spalatinus Veneta Auctoritate Notarius Publicus ac Arbensis Officij Civilis Cancellarius, in retro et supradscripta pagina huius folii exemplare feci ex alio Exemplo in retro descripto margine indicato, cum eo concordi et in fidem me subscripsi et subsignavi hoc die 14. novembris 1782.¹⁴

Ako usporedimo jedan i drugi Spalatinov popis, uz uobičajenu plutokracičnost što za mediteransku općinu nije nikakva novina, primjetljiva je i očigledna oligarhičnost unatoč činjenici da se i populari pojavljuju kao nosioci vlasti. Naime, uz zatvoren krug patricijata, krug onih populara koji se nalaze u vijeću također je zatvoren: u dvije su trećine slučaja vijećnici iz redova populara predstavnici istih obitelji. Nekoliko godina kasnije ta oligarhičnost još se više radikalizira, a rezultat je potpuna vlast patricijata nad komunom (koliko je mogla biti »potpunom« u jakom mletačkom zagrljaju). Ipak struktura patricijata u XV. stoljeću nije posve identična sa strukturom onog u XIV. stoljeću — uz neke druge patricijate je proširen i sljedećim pučanskim obiteljima: Nimira, Balbe (!), Machina, Frantio, Signa, Scaffa, Domaldino, Lentio i Conziza,¹⁵ a te čine gotovo polovicu pučanskog sastava vijeća 1388. godine!

Zaustavimo se još kod popisa pučana u Buličevu popisu. Od šest populara u vijeću čak trojica su predstavnici obitelji Bubonja (de Bubogna), što zapaža i Nada Klaić.¹⁶ Sudeći po tom popisu, ta bi obitelj trebala imati poziciju bez presedana u komuni. Uz patricijat trebala bi biti kao najmoćnija od četiri pučke obitelji (čiji su predstavnici u vijeću), nezaobilazna ili možda čak odlučujuća u političkom životu.

Spalatinovim popisom ta obitelj napokon dobiva svoju realnu poziciju unutar rapskog društva 1372. godine. Iz jedinstvene »pretvara« se u jednu od uglednih obitelji kakvih u rapskom puku ipak nema samo četiri nego svakako nešto više. Inače ta obitelj posjeduje vinograde u Barbatu, najvinorodnijem dijelu otoka, pašnjake na otoku Pagu, bavi se pčelarstvom, a unutar gradskih zidina Raba također ima posjed. Pod njihovim juspatronatom bila je crkva Marije od Milosrda (Maria de la misericordia) koja danas više ne postoji.¹⁷

Dakle, dokument što ga je Spalatin 1782. godine našao u trošnom stanju, Bulić nalazi više od sto godina kasnije u jako oštećenom stanju (godine 1899), a dio dokumenta gdje stoje imena većine populara vjerojatno biva već posve uništen, dok su postojeća imena gotovo nečitka.

Sve ovo naravno samo je pretpostavka koja se temelji na uspoređivanju popisa i na tome gdje su jedan i drugi prepisivač dokument zatekli.¹⁸ Puno je indicija za to da su u rukama imali isti dokument, jedino zbunjuje titula »ser« koja se pojavljuje kod »Bulićevih« populara. Ako je ta titula zaista postojala u popisu, onda se bez sumnje

¹⁴ I to je ime pisano s nečitkom kraticom.

¹⁵ Vidi bilj. br. 5. Vrijedi isto kao i za popis vijeća iz 1372. godine.

¹⁶ Granić, nav. dj. 228, 242.

¹⁷ Klaić, isto kao u bilj. 8.

¹⁸ O. Badurina, Kronika samostana Sv. Eufemije u Kamporu, rukopis u biblioteci istog samostana, knjiga I, 584, 611, 621, 626 i 638.

¹⁸ Spalatin nalazi popis u sanktuariju rapske katedrale gdje su se čuvala rapske listine. Bulić nalazi popis u privatnoj zbirci Petra Galzigne. Da bi popis došao u privatne ruke, postoji samo jedan način — da se iznese iz sanktuarija, što se u 19. stoljeću i radilo. Možda i nije puka slučajnost da se popis pojavljuje kod obitelji Galzigna: posljednji rapski biskup bio je Ivan Petar Galzigna.

radi o dva različita dokumenta. Ipak to je manje vjerojatno, pogotovo što nemamo nikakvih informacija o tome da bi 1372. godine bila na Rabu posebno burna, a trebala bi biti ako je zaista postojala tolika razlika u stanju vijećnika »tunc viventium«.

Zusammenfassung

RATLISTEN AUS RAB AUS DEN JAHREN 1372 UND 1388

Dušan Mlacović

Der Verfasser veröffentlicht zwei Listen von Adeligen aus Rab, die Mitglieder des Rats von Rab waren; die Listen stammen aus der zweiten Hälfte des 14. Jhs. und werden nach der in dem Archiv Kroatischen Akademie der Wissenschaften und Künste aufbewahrten Abschrift des Notars Juraj Spalatin aus dem Jahr 1882 zitiert. Die ältere von diesen beiden Listen, nämlich diejenige aus dem Jahr 1372, wurde bereits Ende des vorigen Jahrhunderts publiziert, wahrscheinlich jedoch aufgrund eines schwer beschädigten Originals. Der Verfasser kommentiert die Unterschiede zwischen diesen Listen sowie die Ungenauigkeiten des Tradiierens in der bisherigen Veröffentlichung der älteren, aber er verbessert auch die Ungenauigkeiten, die demzufolge in der Historiographie entstanden sind.

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

IZDAVAČ: Društvo za hrvatsku povjesnicu

REDAKCIJSKI ODBOR
Mirjana GROSS, Zagreb
Ivan KAMPUŠ, Zagreb
Tomislav RAUKAR, Zagreb
Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK
Ivan KAMPUŠ

LEKTOR I KOREKTOR
Branko ERDELJAC

Adresa uredništva:
Društvo za hrvatsku povjesnicu
Zagreb, Filozofski fakultet, Uj. Đure Salaja 3

Narudžbe šaljite na navedenu adresu

Cijena ovog broja 3.000 HRD

Izdanje časopisa sufinancira
Ministarstvo za znanost Republike Hrvatske
Hrvatski tiskarski zavod u Zagrebu -- listopad 1992.